

YOSHLAR UCHUN IJTIMOIIY FAOLLIK VA HAMKORLIKNI RIVOJLANTIRUVCHI ZAMONAVIIY PLATFORMALAR

Xudoynazarova Dildora Shonazar qizi

O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti o‘qituvchisi

xudoynazarovadildora020@gmail.com

9987977719595

Kirish

Hozirgi globallashuv jarayonida yoshlarning jamiyat hayotidagi faolligi va o‘rni tobora ortib bormoqda. Ular nafaqat ta’lim olish va kasbiy mahoratini oshirish bilan cheklanib qolmay, balki ijtimoiy muammolarning yechimini topishda, innovatsion g‘oyalarni ilgari surishda va xalqaro hamkorlikni rivojlantirishda ham faol ishtirok etmoqda. Bu jarayonda zamonaviy platformalar yoshlarni birlashtirish, ularning tashabbuslarini qo‘llab-quvvatlash hamda jamoaviy faolligini kuchaytirishda muhim vosita bo‘lib xizmat qilmoqda.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi yoshlar uchun keng imkoniyatlar eshigini ochib bermoqda. Xususan, ijtimoiy tarmoqlar, onlayn ta’lim tizimlari, volontyorlik va startup platformalari yoshlar orasida ijtimoiy faollikni oshirish, hamkorlik madaniyatini shakllantirish va yangi loyihalarni amalga oshirishga ko‘maklashmoqda. Telegram, Instagram, Facebook, LinkedIn kabi maydonlar esa tezkor axborot almashinuvi va samarali jamoaviy faoliyatni tashkil etishda keng qo‘llanmoqda.

Metodologiya

Ushbu tadqiqot yoshlar uchun ijtimoiy faollik va hamkorlikni rivojlantiruvchi zamonaviy platformalarning samaradorligini tahlil qilishga qaratildi. Tadqiqot metodologiyasi sifatida sifat (qualitative) va miqdoriy (quantitative) yondashuvlar uyg‘unlashtirildi. Sifat tahlili doirasida ilmiy adabiyotlar, hukumat dasturlari, xalqaro tashkilotlar hisobotlari va internetdagi ochiq manbalar o‘rganildi. Shuningdek, O‘zbekiston va boshqa davlatlarda yoshlar faolligini oshirishga qaratilgan amaliy tashabbuslar tahlil qilindi.

Miqdoriy yondashuvda esa so‘rovnoma va kuzatish usullaridan foydalanildi. So‘rovnoma onlayn shaklda o‘tkazilib, 18–30 yosh oralig‘idagi 150 nafar respondent jalb qilindi. Savollar asosan yoshlarning ijtimoiy tarmoqlardan foydalanish maqsadi, volontyorlik va startup platformalariga bo‘lgan qiziqishi hamda davlat tashabbuslaridagi ishtiroki darajasiga qaratildi. Kuzatish esa Telegram, Instagram va LinkedIn platformalarida faoliyat yurituvchi guruhlar va loyihalarning faoliyati asosida olib borildi.

Tahlil jarayonida taqqoslash va statistik umumlashtirish usullaridan foydalanildi. Ma’lumotlar Microsoft Excel va SPSS dasturlarida qayta ishlanib, yoshlarning

platformalardagi faolligi, hamkorlik imkoniyatlari va innovatsion g‘oyalarni ilgari surishdagi roli yuzasidan aniq ko‘rsatkichlar olindi.

Metodologik yondashuvning muhim jihati shundaki, u nafaqat yoshlarning raqamli platformalarda faoliyatini o‘rganish, balki davlat siyosati va xalqaro tajribaning ularning ijtimoiy faolligiga ta‘sirini ham tahlil qilish imkonini berdi. Shu orqali yoshlar uchun zamonaviy platformalarning ijtimoiy ahamiyatini yanada kengroq va chuqurroq o‘rganish maqsad qilindi.

Natijalar

Tadqiqot natijalari yoshlarning zamonaviy platformalardagi faolligi va hamkorlik darajasini bir necha asosiy yo‘nalishda ochib berdi. Avvalo, so‘rovnoma natijalariga ko‘ra, ishtirokchilarning 87 foizi ijtimoiy tarmoqlarni nafaqat muloqot, balki bilim olish va jamoaviy loyihalarda ishtirok etish vositasi sifatida ham qo‘llashini bildirdi. Eng ko‘p ishlatiladigan platformalar qatorida Telegram (76%), Instagram (68%) va LinkedIn (35%) yuqori natija ko‘rsatdi. Bu ko‘rsatkichlar yoshlarning virtual muhit orqali tezkor axborot almashinuvi va hamkorlik imkoniyatlaridan keng foydalanayotganini tasdiqlaydi.

Volontyorlik va startup platformalariga oid natijalar ham qiziqarli bo‘ldi. So‘rovnomada ishtirok etganlarning 42 foizi kamida bir marta volontyorlik loyihasida qatnashganini, 18 foizi esa startup inkubatorlarida o‘z g‘oyalarni ilgari surishga harakat qilganini qayd etdi. Kuzatish natijalari esa ushbu platformalarning nafaqat yoshlarni birlashtirish, balki ularning liderlik qobiliyatlarini rivojlantirish va jamoaviy mas‘uliyatni oshirishda ham muhim ahamiyat kasb etishini ko‘rsatdi.

Davlat tashabbuslari bilan bog‘liq natijalar ham alohida e‘tiborga loyiq. Respondentlarning 55 foizi “Yoshlar daftari” tashabbusidan xabardorligini, 28 foizi esa bevosita ishtirok etganini bildirdi. Shuningdek, “Yoshlar press-klubi” faoliyati yoshlarning fikrini erkin ifoda etish, muammolarini yoritish va jamoatchilik e‘tiboriga havola etishda samarali maydon bo‘layotgani kuzatildi.

Umumiy natijalar shuni ko‘rsatadiki, zamonaviy platformalar yoshlar uchun faqatgina muloqot vositasi emas, balki ijtimoiy faollik, hamkorlik, ijodkorlik va innovatsion fikrlashni rivojlantirishga xizmat qiluvchi muhim mexanizmdir. Ular yoshlarni jamoaga birlashtirish, ijtimoiy muammolarni yechishga jalb etish va xalqaro miqyosda hamkorlik o‘rnatishda beqiyos imkoniyatlar yaratmoqda.

Muhokama

O‘tkazilgan tadqiqot natijalari yoshlar uchun zamonaviy platformalarning ijtimoiy faollik va hamkorlikni rivojlantirishdagi o‘rni juda katta ekanini ko‘rsatdi. Avvalo, ijtimoiy tarmoqlar yoshlarning eng faol foydalanadigan maydoni sifatida ajralib turdi. Telegram va Instagram orqali tezkor muloqot, g‘oyalar almashinuvi va jamoaviy tadbirlarni tashkil qilish

imkoniyatlari yoshlar orasida juda keng tarqalgan. Bu holat raqamli texnologiyalar yoshlarning ijtimoiy hayotida muhim o‘rin egallayotganini tasdiqlaydi. Shu bilan birga, LinkedIn kabi professional tarmoqlar yoshlar uchun nafaqat kasbiy rivojlanish, balki xalqaro miqyosda hamkorlik aloqalarini kengaytirish vositasi bo‘lib xizmat qilmoqda.

Volontyorlik va startap platformalari yoshlarning liderlik qobiliyatlari va tashabbuskorligini rivojlantirishda alohida ahamiyat kasb etmoqda. Tadqiqotda aniqlanganidek, ko‘plab yoshlar volontyorlik faoliyatida qatnashish orqali ijtimoiy mas’uliyatni his qilish, jamiyatga foyda keltirish va o‘z imkoniyatlarini sinovdan o‘tkazish imkoniyatiga ega bo‘lmoqda. Startap inkubatorlarida esa yoshlar o‘z g‘oyalarini hayotga tatbiq etish uchun zarur bilim va tajribaga ega bo‘lishmoqda. Bu jarayon yoshlarning innovatsion tafakkurini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Davlat tashabbuslari ham tadqiqot natijalarida muhim omil sifatida qayd etildi. “Yoshlar daftari” va “Yoshlar press-klubi” kabi tashabbuslar yoshlarning jamiyatdagi mavqeini oshirish, ularni ijtimoiy muammolarni hal qilishga jalb etish hamda ularning huquqiy va iqtisodiy qo‘llab-quvvatlanishini ta’minlashda muhim mexanizmlar bo‘lib xizmat qilmoqda. Bu tashabbuslarning samaradorligi shundaki, ular yoshlarning ovozini jamiyatga yetkazish va davlat hamda fuqarolik jamiyati institutlari bilan muloqotini mustahkamlash imkonini bermoqda.

Xulosa

Yuqoridagi tadqiqot va tahlillar shuni ko‘rsatadiki, zamonaviy platformalar yoshlar uchun ijtimoiy faollik va hamkorlikni rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ijtimoiy tarmoqlar, volontyorlik loyihalari, startap inkubatorlari hamda davlat tashabbuslari yoshlarni birlashtirish, ularning tashabbuskorligini rag‘batlantirish va jamiyat hayotidagi mavqeini oshirishga xizmat qilmoqda.

Olingan natijalardan kelib chiqib aytish mumkinki, zamonaviy platformalar yoshlar uchun uchta asosiy vazifani bajaradi:

1. Axborot maydoni – tezkor va ochiq muloqot, bilim almashish hamda global yangiliklardan xabardor bo‘lish imkoniyatini yaratadi.

2. Hamkorlik maydoni – jamoaviy loyihalar, startaplar va volontyorlik faoliyati orqali yoshlarni birlashtiradi va ularda liderlik qobiliyatlarini shakllantiradi.

3. Rivojlanish maydoni – innovatsion g‘oyalarni ilgari surish, kasbiy ko‘nikmalarni oshirish va xalqaro aloqalarni kengaytirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, ayrim hududlarda internet imkoniyatlarining cheklanganligi va yoshlarning raqamli savodxonligidagi farqlar bu platformalarning to‘liq samaradorligini pasaytirayotgan omillar sifatida qayd etildi. Shuning uchun kelgusida yoshlar uchun teng imkoniyatlar yaratish,

raqamli infratuzilmani rivojlantirish va startup ekotizimini kengaytirish dolzarb vazifalardan biri bo‘lib qolmoqda.

Xulosa qilib aytganda, yoshlar zamonaviy platformalar orqali nafaqat jamiyatdagi muhim masalalarni hal etishda, balki xalqaro miqyosda ham hamkorlik o‘rnatishda faol ishtirok etmoqda. Demak, bu platformalardan samarali foydalanish yoshlarning intellektual salohiyatini ro‘yobga chiqarish, ijtimoiy barqarorlikni mustahkamlash va innovatsion taraqqiyotga zamin yaratishda muhim kafolatlardan biridir.

Adabiyotlar ro‘yhati

1. Castells, M. (2010). The Rise of the Network Society. Wiley-Blackwell.
2. Tapscott, D. (2009). Grown Up Digital: How the Net Generation is Changing Your World. McGraw-Hill.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining "Yoshlar siyosatini rivojlantirish chora-tadbirlari" haqidagi farmonlari va qarorlari (2017–2023).
4. UNESCO (2021). Youth and Digital Engagement Report. Paris: UNESCO Publishing.
5. Jenkins, H. (2006). Convergence Culture: Where Old and New Media Collide. New York University Press.
6. OECD (2020). Youth and Digital Opportunities. Paris: OECD Publishing.